

Z9/35. zasedání Zastupitelstva města Brna
konané dne 19.5.2026

57. Návrh na uzavření Memoranda o spolupráci při podpoře osob s poruchou autistického spektra a pečujících rodin v Jihomoravském kraji a městě Brně

Anotace

Předmětem materiálu je návrh uzavření Memoranda mezi Jihomoravským krajem a statutárním městem Brnem o spolupráci při podpoře osob s poruchou autistického spektra a pečujících rodin v Jihomoravském kraji a městě Brně. Memorandum má vytvořit rámec dlouhodobé spolupráce kraje a města pro koordinovaný rozvoj služeb, vzdělávání a zdravotní péče.

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města Brna

- 1. schvaluje** Memorandum o spolupráci při podpoře osob s poruchou autistického spektra a pečujících rodin v Jihomoravském kraji a městě Brně mezi statutárním městem Brnem a Jihomoravským krajem, IČO: 70888337, se sídlem Žerotínovo náměstí 3, 601 82 Brno , které tvoří přílohu č. ... tohoto zápisu

Stanoviska

Rada města Brna materiál projednala na schůzi č. R9/176. dne 13. 5. 2026.

Podpis zpracovatele pro archivaci

Zpracovatel

Elektronicky podepsáno

**PaedDr. Jan Polák CSc., vz. Ing. Lukáš
Nehyba**

vedoucí odboru - Odbor sociální péče

7.5.2026 v 12:20

Garance správnosti, zákonnosti materiálu

Spolupodepisovatel

Elektronicky podepsáno

Mgr. Jiří Kučera

vedoucí úseku - 1. úsek

7.5.2026 v 13:11

Obsah materiálu

Návrh usnesení	1 - 1
Obsah materiálu	2 - 2
Důvodová zpráva	3 - 6
Příloha k usnesení (Memorandum PAS_JMK a SMB (2).pdf)	7 - 10

Důvodová zpráva

Předmětem materiálu je **návrh uzavření memoranda o spolupráci při podpoře osob s poruchou autistického spektra a pečujících rodin v Jihomoravském kraji a městě Brně.**

Podpora osob s poruchou autistického spektra (PAS), a zejména osob s PAS s chováním náročným na péči (PAS+), je v České republice dlouhodobě nedostatečně koordinovaná a systémově řešená. Nejvýrazněji se tento problém projevuje při přechodu ze školského systému do systému sociálních služeb a při dlouhodobém plánování podpory v dospělosti.

Diagnóza Porucha autistického spektra (PAS) je v ČR oficiálně uznána od roku 1994, zlepšuje se diagnostika a výskyt autismu strmě stoupá. Průměrný odhad výskytu autismu v populaci se v průměru pohybuje mezi 1,5 – 2 %. Každý rok se tak narodí v České republice okolo 1 500 – 2 000 dětí s PAS. Lidé diagnostikovaní po roce 1994 jsou dnes mladí dospělí a je zde i celá řada osob, které nejsou diagnostikovány správně. V JMK žije dle ČSÚ 1 227 503 obyvatel (2024) z toho v BMO 720 000 obyvatel, dle prevalencí je z toho v populaci 1,5 % osob s PAS, což znamená že v JMK žije cca 18 412 osob s PAS z toho v BMO 10 800.

Memorandum má vytvořit rámec dlouhodobé spolupráce kraje a města pro koordinovaný rozvoj služeb, vzdělávání a zdravotní péče.

Účastníci memoranda vycházejí ze společného zájmu zajistit dostupnou, kvalitní a provázanou podporu dětem, dospívajícím a dospělým s intelektovým znevýhodněním a chováním náročným na péči, včetně osob s poruchou autistického spektra (PAS), a jejich pečujícím rodinám.

Účastníci memoranda reflektují dlouhodobý nárůst počtu osob s PAS a s tím související tlak na kapacity speciálního a inkluzivního školství, sociálních služeb i návazné zdravotní péče, zejména v metropolitní oblasti Brna. Zároveň sdílejí potřebu systematické koordinace mezi jednotlivými sektory veřejné správy, aby byla zajištěna kontinuita podpory od raného věku až do dospělosti.

Memorandum navazuje na strategické a koncepční dokumenty státu, Jihomoravského kraje a statutárního města Brna, zejména na Akční plán k realizaci systémových opatření pro podporu lidí s intelektovým znevýhodněním a chováním náročným na péči, střednědobé plány rozvoje sociálních služeb a koncepce v oblasti školství, sociálních služeb a zdravotnictví.

Cílem tohoto memoranda je vytvořit stabilní a dlouhodobý rámec spolupráce účastníků memoranda v horizontu 5–10 let, který umožní koordinované plánování, rozvoj a vzájemné propojování školských, sociálních a zdravotních kapacit ve prospěch cílové skupiny a jejich rodin.

1. Východiska a potřeba spolupráce

Vláda v srpnu 2025 schválila **Akční plán k realizaci Systémových opatření pro podporu lidí s intelektovým znevýhodněním a chováním náročným na péči**, který je výsledkem více než roční práce mezioborové pracovní skupiny, která vznikla z podnětu předsedy vlády. Dokument se zaměřuje na posílení důstojnosti, práv a kvality života lidí s postižením a jejich rodin; lepší provázání sociálních služeb, zdravotní péče a vzdělávání; a prevenci zanedbávání a zneužívání.

Mezi klíčové změny, které Akční plán přináší, patří:

- Rozvoj komunitních služeb – namísto dlouhodobé ústavní péče budou rozvíjeny dostupné služby v komunitě, které umožní rodinám získat podporu doma.
- Lepší koordinace mezi sektory – zdravotníci, školy a sociální pracovníci budou efektivněji spolupracovat, čímž se sníží administrativní zátěž pro rodiny.
- Podpora škol a pedagogů – nové metodiky, školení a poradenské kapacity, které pomohou dětem s náročným chováním začlenit se do běžných škol.

- Krizová pomoc a odlehčovací služby – posílení kapacit krizových lůžek a specializovaných týmů, které pomohou rodinám v akutních situacích.
- Omezení používání restriktivních prostředků – zavedení jasných pravidel pro minimalizaci fyzických a chemických omezení, čímž přispívá k prevenci tragických událostí.

Akční plán k realizaci Systémových opatření pro podporu lidí s intelektovým znevýhodněním a chováním náročným na péči 2025–2027 předpokládá aktivní zapojení krajů a obcí při rozvoji sítě služeb, multioborové spolupráce a včasné podpory rodin. Dokument zdůrazňuje nutnost specializovaných kapacit pro osoby s náročným chováním, multidisciplinárních týmů a podpory přechodu z dětských služeb do dospělosti, což se přímo dotýká osob s PAS.

V Jihomoravském kraji i ve městě Brně dlouhodobě roste počet dětí a dospělých s poruchou autistického spektra a přidruženým intelektovým znevýhodněním či chováním náročným na péči, přičemž kapacity jak speciálního školství, tak sociálních služeb jsou nedostatečné. **Střednědobé plány rozvoje sociálních služeb Jihomoravského kraje 2024–2026 a města Brna 2023–2026** shodně identifikují osoby s PAS jako skupinu se specifickými a dosud nedostatečně pokrytými potřebami, zejména v oblasti pobytových, odlehčovacích a návazných služeb.

Memorandum umožní, aby Jihomoravský kraj a statutární město Brno společně:

- plánovaly vznik a transformaci služeb pro osoby s PAS v souladu s cíli Akčního plánu, zejména v oblasti deinstitucionalizace, podpory rodin a prevence umístování do nevyhovujících zařízení;
- vytvářely podmínky pro vznik specializovaných multidisciplinárních týmů na sociálně-zdravotním pomezí, s návazností na školství a zdravotnictví;
- sdílely dobrou praxi, data a analytické podklady pro reportování naplňování Akčního plánu vůči státu.

2. Legislativní rámec a odpovědnost v oblasti speciálního školství

V oblasti vzdělávání vychází navrhovaná spolupráce z rámce stanoveného školským zákonem, který ukládá krajům zřizovat a financovat střední školy a školská zařízení včetně speciálních škol a školských zařízení pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami. Jihomoravský kraj jako zřizovatel speciálních škol zajišťuje síť zařízení pro žáky s mentálním postižením, PAS a dalšími závažnými diagnózami, přičemž se potýká s potřebou navyšovat kapacity, modernizovat služby a posilovat návaznost na sociální a zdravotní oblast.

Statutární město Brno je zřizovatelem mateřských a základních škol a hraje klíčovou roli v rané podpoře dětí s PAS v rámci inkluzivního a speciálního vzdělávání, školních poradenských pracovišť a spolupráce s pedagogicko-psychologickými poradnami a SPC. Propojení krajských speciálních škol a městských škol, včetně koordinace přechodů mezi stupni vzdělávání a plánování kapacit v metropolitním území, je proto nezbytné pro plynulou edukační dráhu dítěte s PAS od předškolního věku až po ukončení školní docházky.

Memorandum vytváří rámec pro systematickou spolupráci v těchto oblastech:

- společné plánování kapacit speciálního a inkluzivního vzdělávání pro děti a žáky s PAS v Brně a přilehlých obcích;
- rozvoj služeb navazujících na školská zařízení, volnočasové aktivity, přechod do dospělosti;
- sdílení dat a analýz o potřebách dětí s PAS pro účely krajského i městského strategického plánování.

3. Legislativní rámec a odpovědnost v oblasti sociálních služeb

V oblasti sociálních služeb vychází Memorandum ze zákona o sociálních službách, který stanovuje kompetence krajů a obcí při zajišťování dostupnosti služeb a pořizování střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb. Jihomoravský kraj zpracovává **Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb 2024–2026** a spravuje krajskou síť služeb, včetně specializovaných zařízení pro osoby s PAS, těžkým mentálním postižením a náročným chováním, v roli hlavního zadavatele a spolufinancujícího subjektu.

Statutární město Brno zajišťuje na svém území síť terénních, ambulantních i pobytových sociálních služeb, včetně projektů zaměřených na osoby s PAS a jejich rodiny, a je klíčovým spolufinancovatelem městské sítě služeb dle vlastního **Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb města Brna 2023–2026**. Oba dokumenty deklarují podporu deinstitucionalizace, rozvoje malokapacitních pobytových služeb, odlehčovacích služeb a služeb na sociálně-zdravotním pomezí pro osoby s PAS a náročným chováním.

Memorandum proto formuluje zejména:

- společný závazek kraje a města koordinovat své střednědobé plány tak, aby kapacity sociálních služeb pro osoby s PAS byly plánovány společně;
- podporu rozvoje specializovaných pobytových, odlehčovacích a ambulantních služeb pro osoby s PAS a náročným chováním v souladu se Systémovými opatřeními a Akčním plánem vlády;
- koordinaci v oblasti financování a spolufinancování klíčových služeb pro osoby s PAS, včetně využívání národních a evropských dotačních titulů.

4. Legislativní rámec a odpovědnost v oblasti zdravotnictví

Za organizaci a dostupnost zdravotní péče nesou primární odpovědnost poskytovatelé zdravotnických služeb a stát, přičemž kraje jako zřizovatelé krajských zdravotnických zařízení a koordinátoři regionální zdravotní politiky mají zásadní roli při zajištění specializovaných ambulantních, lůžkových a komunitních služeb v oblasti psychiatrie, klinické psychologie a pediatrie. Jihomoravský kraj může prostřednictvím svých koncepcí zdravotnictví, krajských nemocnic a koordinace s poskytovateli ambulantní péče podporovat vznik a fungování specializovaných pracovišť pro diagnostiku a léčbu osob s PAS, včetně multidisciplinárních týmů.

Statutární město Brno má v oblasti zdravotnictví především roli partnera při rozvoji komunitní a návazné péče, a to zejména v návaznosti na Národní akční plán pro duševní zdraví 2020–2030, který akcentuje potřebu koordinace mezi zdravotní, sociální a komunitní sférou. Tato spolupráce promítá do podpory služeb na pomezí zdravotní a sociální péče, komunitních center, krizových a poradenských služeb i do vazby na sociální služby, které pomáhají lidem s PAS zvládat dopady jejich zdravotního stavu na každodenní život.

Memorandum umožní Jihomoravskému kraji a statutárnímu městu Brnu lépe propojovat zdravotní a sociální péči pro osoby s PAS prostřednictvím:

- koordinace při plánování kapacit dětské a dospělé psychiatrické péče, klinické psychologie a dalších odborností podílejících se na diagnostice a léčbě PAS;
- podpory vzniku primárních diagnostických a intervenčních sítí (PDIS) pro včasný záchyt, diagnostiku a následnou péči o děti s PAS v regionu;
- rozvoje návazných komunitních a sociálních služeb tak, aby zdravotní péče nebyla izolovaná, ale přirozeně navazovala na podporu v rodině, vzdělávání a sociální začleňování osob s PAS.

5. Přínosy memoranda v horizontu 5–10 let

Přijetí Memoranda vytvoří předpoklady pro systematický, dlouhodobý a koordinovaný rozvoj služeb pro lidi s intelektovým znevýhodněním, s PAS či s chováním náročným na péči na území města Brna a celého Jihomoravského kraje, a to nad rámec aktuálních střednědobých plánů. Memorandum tak posiluje provázanost tří klíčových pilířů – školství, sociálních služeb a zdravotní péče – která je nezbytná pro vytvoření uceleného systému podpory osob s PAS a jejich rodin v Jihomoravském kraji a na území města Brna v horizontu následujících 5 až 10 let, kdy lze očekávat zejména:

- lepší dostupnost specializovaných sociálních služeb i služeb speciálního školství pro osoby s PAS, včetně rozšíření kapacity a vzniku nových malokapacitních zařízení;
- posílení návaznosti mezi ranou intervencí, školským systémem, sociálními službami a zdravotnictvím, což povede ke stabilnějšímu zázemí pro rodiny a vyšší míře setrvání osob s PAS v přirozeném prostředí;
- efektivnější využívání veřejných prostředků díky společnému plánování kapacit, koordinaci investic a rozvoji služeb v souladu s národními koncepcemi a Akčním plánem vlády.

Komise sociální materiál projednala dne 5. 5. 2026.

Hlasování: 9 – pro, 0 – proti, 0 – se zdržel/ ze 13 členů. Usnesení bylo přijato.

Mgr. Vobořil	Ing. Brzobohatý	Ing. Bohuňovská	Marek Svitavský	Mgr. Dubová	MUDr. Gruberová	PhDr. Krytínář	Mgr. Novotný	Petr Kubeš	PhDr. Karnet	Ing. Suchý	Ing. Svobodová	Mgr. Dvořáček
--	pro	pro	pro	pro	pro	pro	pro	--	pro	pro	--	--

Rada města Brna materiál projednala na schůzi č. R9/176. dne 13. 5. 2026.

Memorandum o spolupráci při podpoře osob s poruchou autistického spektra a pečujících rodin v Jihomoravském kraji a městě Brně

Jihomoravský kraj

se sídlem Žerotínovo náměstí 3, 601 82 Brno
IČO:70888337

Zastoupený Mgr. Janem Grolichem, hejtmánem
(dále jen Jihomoravský kraj)

a

statutární město Brno

se sídlem Dominikánské náměstí 196/1, 602 00 Brno
IČO: 44992785

zastoupené JUDr. Markétou Vaňkovou, primátorkou
(dále jen statutární město Brno)

uzavřeli níže uvedeného dne, měsíce a roku Memorandum o spolupráci při podpoře osob s poruchou autistického spektra a pečujících rodin v Jihomoravském kraji a městě Brně, (dále jen „memorandum“)

Preambule

Účastníci memoranda vycházejí ze společného zájmu zajistit dostupnou, kvalitní a provázanou podporu dětem, dospívajícím a dospělým s intelektovým znevýhodněním a chováním náročným na péči, včetně osob s poruchou autistického spektra (PAS), a jejich pečujícím rodinám.

Účastníci memoranda reflektují dlouhodobý nárůst počtu osob s PAS a s tím související tlak na kapacity speciálního a inkluzivního školství, sociálních služeb i návazné zdravotní péče, zejména v metropolitní oblasti Brna. Zároveň sdílejí potřebu systematické koordinace mezi jednotlivými sektory veřejné správy, aby byla zajištěna kontinuita podpory od raného věku až do dospělosti.

Memorandum navazuje na strategické a koncepční dokumenty státu, Jihomoravského kraje a statutárního města Brna, zejména na Akční plán k realizaci systémových opatření pro podporu lidí s intelektovým znevýhodněním a chováním náročným na péči, střednědobé plány rozvoje sociálních služeb a koncepce v oblasti školství, sociálních služeb a zdravotnictví.

Cílem tohoto memoranda je vytvořit stabilní a dlouhodobý rámec spolupráce účastníků memoranda v horizontu 5–10 let, který umožní koordinované plánování, rozvoj a vzájemné propojování školských, sociálních a zdravotních kapacit ve prospěch cílové skupiny a jejich rodin.

Článek I

Předmět memoranda

1. Předmětem tohoto memoranda je vymezení principů spolupráce mezi účastníky memoranda při:
 - plánování a rozvoji služeb v oblasti školství, sociálních služeb a zdravotnictví pro osoby s PAS a chováním náročným na péči;
 - podpoře pečujících rodin a prevenci krizových situací;

- posilování mezioborové a meziinstitucionální spolupráce na území města Brna a Jihomoravského kraje.

Článek II Zásady spolupráce

Účastníci memoranda budou při naplňování tohoto memoranda:

- respektovat rozdělení kompetencí města a kraje vyplývající z platné legislativy;
- usilovat o koordinaci svých strategických, koncepčních a plánovacích dokumentů;
- podporovat sdílení informací, dat a dobré praxe;
- klást důraz na důstojnost, individualizovanou podporu a setrvání osob s PAS v přirozeném prostředí;
- podporovat rozvoj služeb v souladu s principy deinstitucionalizace a komunitní péče.

Článek III Spolupráce v oblasti školství

1. Jihomoravský kraj bude usilovat zejména o:
 - pokračující rozvoj a systematické plánování kapacit krajských speciálních škol a školských zařízení pro žáky s PAS a souvisejícím intelektovým znevýhodněním;
 - posilování návaznosti speciálního školství na sociální a zdravotní služby;
2. Statutární město Brno bude usilovat zejména o:
 - rozvoj kapacit mateřských a základních škol v oblasti inkluzivního i speciálního vzdělávání;
 - podporu rané intervence, školních poradenských pracovišť a spolupráce se Speciálně pedagogickými centry (SPC) a Pedagogicko-psychologickými poradnami (PPP);
 - koordinaci městských škol s krajskou sítí speciálních škol.
3. Účastníci memoranda budou usilovat o společné plánování vzdělávacích kapacit v metropolitní oblasti Brna a sdílení analytických podkladů o potřebách dětí a žáků s PAS.

Článek IV Spolupráce v oblasti sociálních služeb

1. Jihomoravský kraj bude usilovat zejména o:
 - koordinaci krajské sítě sociálních služeb pro osoby s PAS a chováním náročným na péči;
 - podporu rozvoje specializovaných pobytových, ambulantních a odlehčovacích služeb;
 - sladění krajského střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb s potřebami metropolitní oblasti Brna.
2. Statutární město Brno bude usilovat zejména o:
 - rozvoj a spolufinancování sociálních služeb na svém území v souladu s potřebami osob s PAS a jejich rodin;
 - podporu terénních a komunitních služeb a služeb prevence;
 - spolupráci s krajem při přípravě a realizaci inovativních projektů.
3. Účastníci memoranda budou usilovat o:
 - vzájemnou koordinaci při plánování kapacit sociálních služeb;
 - hledání možností společného využívání národních a evropských dotačních zdrojů.

Článek V Spolupráce v oblasti zdravotnictví

1. Jihomoravský kraj bude usilovat zejména o:
 - podporu rozvoje specializované zdravotní péče pro osoby s PAS, zejména v oblasti dětské a dospělé psychiatrie, klinické psychologie a pediatrie;
 - koordinaci krajských zdravotnických zařízení a spolupráci s poskytovateli ambulantní péče;
 - podporu vzniku multidisciplinárních týmů a diagnostických a intervenčních sítí.
2. Statutární město Brno bude usilovat zejména o:
 - podporu návazných komunitních a sociálně-zdravotních služeb;
 - spolupráci při rozvoji krizových, poradenských a podpůrných služeb pro osoby s PAS a jejich rodiny;
 - propojování zdravotní péče se sociálními a vzdělávacími službami na území města.

Článek VI Koordinační a pracovní mechanismy

1. Účastníci memoranda budou usilovat o vytvoření společné pracovní platformy nebo pravidelných koordinačních setkání zástupců kraje a města.
2. Tato platforma bude sloužit zejména k:
 - vyhodnocování potřeb cílové skupiny;
 - sdílení informací o plánovaných opatřeních a projektech;
 - identifikaci bariér a návrhům jejich řešení.

Článek VII Závěrečná ustanovení

1. Toto memorandum je výrazem společné vůle účastníků memoranda spolupracovat a nemá povahu právně závazné smlouvy.
2. Memorandum se uzavírá na dobu neurčitou.
3. Memorandum může být měněno nebo doplňováno na základě dohody účastníků memoranda formou písemných dodatků.
4. Memorandum nabývá účinnosti dnem jeho podpisu oběma účastníky memoranda.
5. Memorandum je vyhotoveno ve dvou stejnopisech, z nichž každý z účastníků memoranda obdrží jeden.
6. Toto memorandum bude uveřejněno dle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv). Účastníci Memoranda se dohodly, že uveřejnění Memoranda v registru smluv provede Jihomoravský kraj.

Doložka:

O schválení Memoranda rozhodlo Zastupitelstvo Jihomoravského kraje na svém zasedání konaném dne usnesením č.

Toto Memorandum schválilo Zastupitelstvo města Brna na svém zasedání č. Z9/ ... konaném dne

V Brně dne

V Brně dne

.....
statutární město Brno

.....
Jihomoravský kraj